

A FENNTARTHATÓSÁG I-II.

Prof. Dr. Bukovics István DSc, ny. t. mk. vezérőrnagy
egyetemi tanár

AZ ELŐADÁS CÉLKITŰZÉSEI

A fenntarthatóság, a fenntartható fejlődés, a fenntartható közigazgatás folyamatainak jobb megértése.

A jobb megértés azt jelenti, hogy mennél több logikailag igazolható tudományos következtetést tudunk levonni bizonyos alapfeltevésekből.

A probléma egyszerre elmélet, rendszer és feladat, amely tudományos párbeszédet igényel.

TARTALOMJEGYZÉK

- Fenntarthatóság;
- A fenntarthatóság három lába.
- Következtetések a jövőre.
- Fenntartható közigazgatás szakigazgatási ágazatai;

SAROKKÖVEK

- ✘ Ember centrikus megközelítés.
- ✘ Fenntarthatóság vs változás.

BECSLÉSEK SZERINT A JELENKORI ÉLŐVILÁG KÖZEL 30%-A KIPUSZTULHAT!

(WWF)

Föld története során tömeges kihalások

Millió éve	Földtörténeti kor	Kipusztult családok (*fajok)
440	Ordovicium	25-50%
370	Devon	19-30% (*70%)
250	Perm vége	54% (*90%)
210	Triász	23%
65	Kréta vége	17%

HOMO SAPIENS

- Homo sapiens: 1200-1500 köbcentis agy, melynek energia igénye 25 %;
- Női csípő szűkülése;
- A Tápláléklánc közepéről túl gyorsan ugrott az élre (tűz), így sem az ember, sem a környezet nem tudott alkalmazkodni;
- Homo-nem, sapiens-faj.

A HOMO SAPIENS VS HARMÓNIA A TERMÉSZETTEL

- A belső afroázsiai kontinens, a Föld különböző ökoszisztémáira alakult.
- Az első lépés Ausztrália. 45 e évvel ezelőtt jutottak el az első emberi közösségek Ausztráliába. Az ekkori jellemző: 200 kg-os 2 méteres kenguru, erszényes oroszlán, sárkányszerű gyíkok, 2,5 tonnás diprotodon.
Következmény, mintegy 1000 év múlva a 24 50 kg-nál nagyobb fajokból 23 eltűnt.
- Új Zéland: 800 e évvel ezelőtt érkeztek az első sapiensek és 100 e év múlva a madárfajok 60 %-a eltűnt.
- Jeges tenger Vrangel szigetek mamutjai 4 e évvel ezelőtt eltűntek, pontosan abban az időben, amikor a sapiens megjelent.

A HOMO SAPIENS VS HARMÓNIA A TERMÉSZETTEL

- Amerika Kr.e. 14 e évben: a homo sapiens megjelenése után 2 e évvel Észak Amerikában 47 nagytestű emlősből 34, Dél Amerikában 60-ból 50 eltűnt. Kihalt több ezer emlős, hüllő, madár és rovar.
- Madagaszkár, 3 m-es elefántmadár, óriás kenguru 1500 évvel ezelőtt eltűnt, abban az időszakban, amikor megjelentek az első sapiensek.
- Salamon-, Fiji szigetek, Új Kaledónia Kr.e. 1500.
- Samoa, Tonga Kr. E. 1200, Marquise szigetek Kr. U. 100-ban, Húsvét szigetek, Cook szigetek, Hawaii Kr. U. 500-ban, Új Zéland Kr. U. 1200.
- Tengeri állatok?
 - Második hullám a földművelés elterjedése.
 - Harmadik hullám az iparosodás.
- Lehetséges magyarázat: az ember szerveinek és képességeinek kiterjesztését fokozza, az állat a természetet terjeszti ki.

TÖRTÉNELMI ELŐZMÉNYEK

- ✘ Kr.e. 2700-ban ÚR városában szabályozták az erdővédelmi kérdéseket;
- ✘ A jog kezdetektől foglalkozott a természeti környezet védelmével.
- ✘ Eleinte a környezeti elemekkel – talaj, víz, stb. – majd később az állatok védelméről;
- ✘ Magyarországon az 1400-as években Zsigmond király idején szabályozták a bányák körüli erdők használatát, kitermelését
- ✘ Az 1700-as években Tessedik Sámuel az Alföld elsivatagosodására hívta fel a figyelmet (akácok telepítése)
- ✘ 1875: Olaszország – Osztrák-Magyar Monarchia közötti szerződés a vonuló madarak védelméről.
- ✘ 1883. évi Vadászati Törvény: az énekesmadarak vadászati tilalmáról

A XX. SZÁZAD ÚJ KIHÍVÁSAI

- A gazdasági fejlődés korábbi módon történő folytatása ellehetetlenült, az emberiség felél olyan erőforrásokat, amelyeket korábban korlátlanak feltételeztünk és ezzel egyidejűleg kibocsájtunk olyan anyagokat, amelyekkel elszennyezzük a környezetet.
- A környezetünk egy érzékeny, működő rendszer, amelynek egyaránt véges a kibocsájtó és befogadó képessége.

XXI. SZÁZAD KIHÍVÁSAI

- Önálló vállalatok, független államok helyett ökoszisztéma.
- Ökoszisztéma, a rendszer elemei nem függetlenek, egyszerre vetélkednek és együttműködnek.
- A rendszer minden eleme szorosan összefügg a legtávolabbi részekkel is, olyanokkal is, amelyekkel eddig még nem volt kapcsolata. Így létrejön a földi létező minden eleme közötti kapcsolat az un. hiperkonnektivitás.
- A komplex rendszerekben nem működnek hatékonyan a piaci és az állami szabályzások, szabályok.
- A kölcsönható dolgok egykori önállósága megszűnik, létrejön egy általános kölcsönös függőség, ami azzal is jár, hogy minél bonyolultabb egy rendszer, annál átláthatatlanabb és egyre növekszik a nem szándékolt hatások bekövetkezése.
- A rendszer és a folyamatok tükröződnek a jelenlegi emberi képességeken, új modellekre, ismeretekre van szükség.

XXI. SZÁZAD KIHÍVÁSAI

- Megoldási lehetőség, társulások a közös életterre, a közös javak kollektív kormányzása.
- Csak azt teheted meg, amit másokkal együtt tehetsz.
- Se jogod, se lehetőséged, de még értelme sincs azt hirdetni, csak én vagyok a fontos, mert belőlem csak egy van, míg másokból sok (Kant).

MILLENNIUM PROJECT 2015 KRITIKUS KIHÍVÁSOK

- ✘ Fenntarthatóság, klímaváltozás.
- ✘ Ivóvíz.
- ✘ Népeség növekedés vs erőforrások.
- ✘ Demokráciadeficit.
- ✘ Globális előrelátás és döntés.
- ✘ Információ és kommunikációs szabadság.
- ✘ Életszínvonalbeli szakadék csökkentése.
- ✘ Egészségügyi helyzet.
- ✘ Oktatás.
- ✘ Terrorizmus, fegyverkezés.
- ✘ A nők helyzete.
- ✘ Növekvő energia igény.
- ✘ A tudomány támogatása.
- ✘ Etikai megfontolások figyelembe vétele.

XXI. SZÁZAD KIHÍVÁSAI

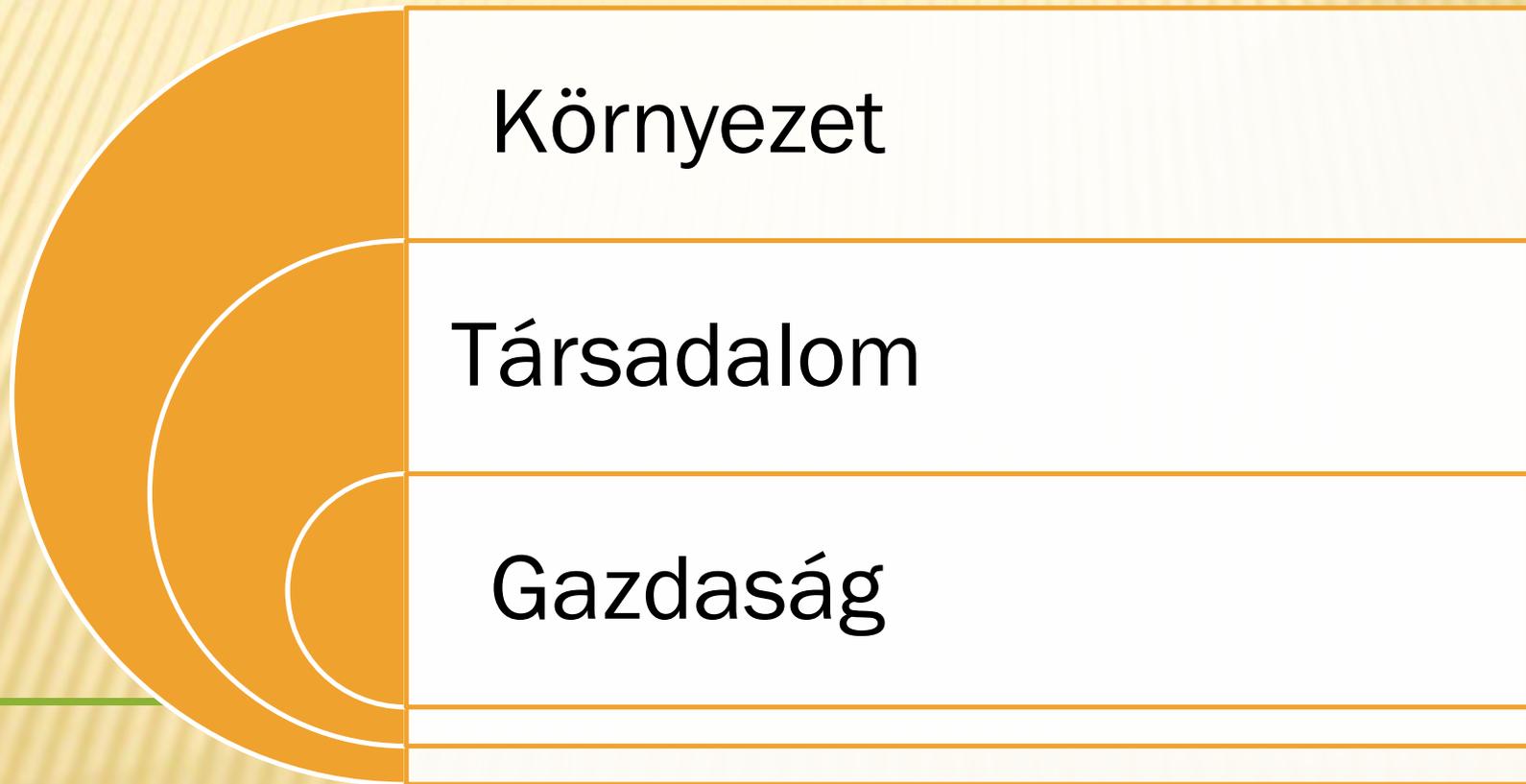
A földi életet befolyásoló tíz dimenzióból három túllépte a biztonságos létezés kereteit:

- **Klímaváltozás;**
- Óceánok savasodása(-)
- A sztratoszféra ózonrétegének vékonyodása(-)
- **Nitrogénciklus;**
- Foszforciklus (-)
- Globális édesvíz használat (-)
- Földhasználat (-)
- **Biodiverzitás;**
- Az atmoszféra aeroszol tartalma;
- Vegyi szennyeződés;

KÖVETELMÉNYEK

- Tudomásul venni, hogy a világ precedens nélküli állapotba került. A hagyományos modellek, elméletek nem alkalmazhatóan eredményesen.
- Meg kell változtatni a közösségi döntéshozatali módszereket. A társadalmon belül és között szorosán koordinált globális programokra van szükség. Ez vonatkozik a tudományra is, minden tudományágnak elengedhetetlen az egyenrangú közreműködése.
- Újra kell gondolni a politikai váltógazdaság logikáját. A komplexitás növekedése komplex megoldást igényel, vagyis működőképes és fenntartható megoldás csak valamennyi értéket magában hordozó, a mellékhatásokat is figyelembe vevő politikai kompromisszumot. Nem fenntartható a „győztes mindent visz” stratégia, az erőforrásokhoz való egyedi hozzáférés és a kizárólagos döntési mechanizmus.

A FENNTARTHATÓSÁG 3 PILLÉRE (TRIPLE BOTTOM LINE)

ÚJKORI FORDULÓPONTOK

- A fenntarthatóság pillérei;
- Természeti-Katrina hurrikán;
- Társadalmi – 9.11.; London;
- Gazdasági – 2008-as gazdasági válság.
- A társadalom válaszai:
 - New public management,
 - Neowéberi irányzat
 - New public governance.

TÁRSADALMI TÉNYEZŐK

- Globális problémára globális válasz;
- 1968. Római Klub, globális problémák vizsgálata és megoldási javaslatok;
- 1972. A növekedés határai című jelentés;
- 1969. ENSZ főtitkári felhívás (ENSZ Gazdasági és Szociális Tanács 17. ülése: „Az emberiség történelme során most első ízben vagyunk tanúi egy olyan világviszonylatú válság kibontakozásának, amely mind a fejlett, mind a fejlődő országokat érinti. Az emberi környezet válságáról van szó. Ha a jelenlegi irányzatok továbbra is érvényesülnek, biztosra vehető, hogy veszélybe kerül az élet a földgolyónkon. Ezért sürgősen fel kell hívni a világ figyelmét azokra a problémákra, amelyek megakadályozhatják az emberiséget abban, hogy legmagasabb rendű törekvéseink megvalósulását lehetővé tevő környezetben érjen.

TÁRSADALMI TÉNYEZŐK

- 1972. Stokholm „Az emberi környezet ENSZ konferenciája”
- Négy dokumentum:
 - Nyilatkozat az emberi környezetről;
 - Nyilatkozat az irányelvekről;
 - Akcióprogram javaslatok;
 - Szervezeti kérdések.

1981. Lester R. Brown: A fenntartható társadalom építése című műve. Kifejti, hogy a társadalom, a gazdaság és a környezet elválaszthatatlan egységes rendszer.

1983-1987. Környezet és Fejlődés Világbizottság. Közös jövőnk című jelentés.

Feladatai:

- Hosszútávú stratégia kidolgozása;
- Együttműködés a környezet megóvása érdekében;
- Módszerek és eszközök kidolgozása;
- A környezet megóvása végett;
- Hosszú távú környezetvédelmi témák megfogalmazása;
- Hosszú távú cselekvési programok kidolgozása.

BRUNDTLAND JELENTÉS

„Közös jövőnk” jelentés központi gondolata:

A harmonikus fejlődés a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteinek kielégítésének lehetőségeitől.

Az elv fő elemei:

- Az alapvető szükségletek kielégítése;
- Korlátozások szükségessége.

TÁRSADALMI TÉNYEZŐK

- 1992. Környezet és Fejlődés ENSZ Konferencia Rio de Janeiro;
- Rioi Nyilatkozat: általános elvek az erőforrások hasznosításáról, a környezet védelméről, a fenntartható fejlődésről és az egyes országok együttműködésének alapelveiről;
- „Feladatok a XXI. Századra” című dokumentum, ajánlások és javaslatok gyűjteménye;
- ENSZ éghajlatváltozás Keretegyezmény;
- Egyezmény a biológiai sokféleségről;
- Nyilatkozat az erdőkre vonatkozó elvekről;
- ENSZ Fenntartható Fejlődés Bizottsága megalakulása.

PÁRIZSI MEGÁLLAPODÁS

Négy alapelve:

- A célok összekapcsolódnak és oszthatatlanok, összekötik a fejlesztést, az emberi jogokat, a békét és a biztonságot;
- A célok egyetemeseek, mindenhol és mindenkire érvényesek;
- A célok csak a társadalom egészének bevonásával valósíthatók meg;
- A célok megvalósításakor nem maradhat senki sem magára;

Megállapodás:

- A kibocsájtás 40 %-os csökkentése az 1990-hez képest;
- 27 % megújuló energia az energia mixben;
- 27 % energia hatékonyság;
- Támogatás 2020-ra 100 milliárd dollár a fejletlen országoknak;
- 2018 IPCC jelentés, 2023 felülvizsgálat, 2030 céldátum;
- **Szankció nincs**

Eyjafjallajökull, 2010

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS FOGALMI KÉSZLETEI

SUSAN MURCOTT 1979-1997. 57 FOGALOM

- ✘ A fenntartható fejlődés a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségétől (ENSZ, Közös jövőnk jelentés, 1987.).
- ✘ A fenntartható fejlődés a folyamatos szociális jobblét elérése, anélkül, hogy az ökológiai eltartóképességet meghaladó módon növekednénk. A növekedés azt jelenti, hogy nagyobbak leszünk, a fejlődés pedig azt, hogy jobbak. A növekedés az anyagi gyarapodás következtében előálló méretbeli változás, míg a fejlődés a nagyobb teljesítőképesség elérését jelenti (Herman Daly).
- ✘ A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével egyidejűleg (Világ Tudományos Akadémiáinak deklarációja, Tokió, 2000.).
- ✘ Olyan fejlődés, amely kielégíti az itt élők szükségleteit anélkül, hogy veszélyeztetné máshol élők lehetőségét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket.

DEFINÍCIÓS ELVÁRÁS

A fejlett tudományokban valamely fogalmat nem csak és sokszor nem elsősorban azért definiálunk, hogy meghatározzuk a jelentését, hiszen azzal gyakran intuíciók alapján többé-kevésbé tisztában vagyunk, hanem azért, hogy érvényes következtetéseket vonjunk le belőle.

Rendszerelmélet, minden diszciplína hanyagol, ha a diszciplínákat rendszerbe foglaljuk, a hanyagolás megsokszorozódik és elviheti a megértést, torzulás következhet be.

A társadalmi rendszerek antiintuivitása, egy rendszer több, mint a részek összessége. Mivel a rendszer nem egyszerűsíthető le részeire, így viselkedésük gyakran ellentétes a hétköznapi logikával és így a szándékok eltorzulhatnak.

Tartalomelemzés- egy radikális változás okainak vizsgálata.

A TUDÁS PARADOXONA

A tudás paradoxona, hogy a tudomány megváltoztatja a társadalmat, a gazdaság alakulását. Ezért gyorsítjuk a tudás megszerzését, ami tovább gyorsítja a változásokat és így egyre bonyolultabb és átláthatatlanabb rendszer alakul ki, egyre nehezebb értelmezni a rendszert.

DEFINICIÓ, NÉVADÁS

- Mózes I. könyve: Isten teremt, elválaszt és nevet ad, és az állatok?
- Ma a keresztnév társadalmi termék, kifejezi a névadó önképét a társadalomban elfoglalt helyéről, helyzetéről, vagy amit szánnak a gyermeknek.
- „U” alakú görbe a ritka nevek adományozása és a társadalmi helyzet között. A gazdag és a szegény réteg szereti a ritka nevet.
- Kalahári sivatagi törzsek.

AGNOLOTOGY

- A tudományos eredményeket nem cáfolni, hanem elbizonytalanítani (19563. USA dohányipari multik).
- Kétségeket támasztani a tudományos módszerekkel szemben, megkérdőjelezni a tudományos szakértelmet, sugalmazásokat, híreszteléseket terjeszteni.
- Elfogultságra, gyanús kapcsolatokra utalni.
- Megzavarni az átlagembert, bizonytalanítást teremteni, gyengíteni hitét a tényekben, erősíteni a látszatra logikus, de hamis állításokra épülő világgépet.
- Minél bonyolultabb egy probléma, annál fogékonyabbak az emberek a manipulációra, összezavarhatóvá, kételkedővé válhat.

AGNOLOTOGY

- Duning-Kunger hatás, minél kevesebb ismerettel rendelkezik valaki, annál inkább hajlamos önmagát szakértőnek tartani, annál magabiztosabban állítja álláspontját.
- A tudomány szinte fegyvertelen, hiszen sajátja a kétkedés, a kérdések feltétele, a folyamatos önellenőrzés, valamint a tudományos eredmények káros következményeinek hatása.
- A módszer kitermelheti a tekintélyuralmi, önjelölt diktátorokat.
- A demokrácia hozzáértően érdeklődő polgárokat igényel, akik megértik, hogy a politikai egyenlőség nem azonos, hogy minden vélemény egyenértékű.

AZ EMBER KORSZAK

- Mára az ember vált a föld ökológiai változásának legfontosabb tényezőjévé. Egy faj még soha nem változtatta meg így a bolygó ökológiáját.
- Az ember az állat istenévé vált. Jelenleg a világ egy kg-nál nagyobb tömegű élőlényéből 90 % az ember és a háziállat.
- A világon 200 e vadon élő farkas van, de 400 mill. Kutya.
- Németországban kevesebb, mint 100 farkas él, de 5 mill. kutya.
- 40 e oroszlán és 600 mill. Házimacska.
- 900 e kafferbivaly és 1,5 milliárd szarvasmarha.
- 50 mill. pingvin és 20 milliárd csirke.
- Az emberiség súlya 300 mill. t, a háziállatoké 700 mill. t. a vadon élőké 100 mill. t.
- Ezzel az ember elnémította az állatokat és a növényeket, a tudományos forradalmak után az Isteneket és a világból monodrámát csinált. Óriási hatalom lett, azt csinál, amit akar.
- És ha a mesterséges intelligencia fölénk nő, etikus-e, ha úgy bánnak velünk, mint mi az állatokkal?

EMBERI SZIKRA

- Az ember erkölcsileg felsőbb rendűbb, mert nincs lelke az állatoknak (monoteista nézet). Nincs bizonyíték arra, hogy az állatoknak lelkük lenne, de arra sem, hogy az embernek van-e. A lélek létét az evolúciós törvény, elmélet megcáfolta. Ha a lélek oszthatatlan, örök, az evolúcióval nem lehet értelmezni.
- Más a helyzet a tudattal. A tudat nem azonos a lélekkel. A tudat a szubjektív tapasztalatok áradata, érzetek, érzelmek, gondolatok (érzet, vágy).
- Az állatok érzetei csupán öntudatlan algoritmusok, nem szubjektív tapasztalatok.
- Az állatokkal szemben az ember kivételes tulajdonsága és ereje – eddig – hogy nagy számú ismeretlennel is tud rugalmasan együttműködni.

AZ ÉRTELEM

- ✘ Tisztán tudományos szempontból az emberi életnek nincs értelme, csak megtörténnek dolgok, fikciók pótolják az értelmet.
- ✘ Vagyis az élet értelme az ezzel összefüggő (tév)eszmék összehangolása az uralkodó kollektív (tév)eszmékkel.
- ✘ Ebben az értelemben ez a boldogság egyfajta érzetét adja.

AZ ÉRTELEM

- Az ember kétfajta valóságot különböztet meg: objektív és szubjektív.
- Objektív valóság, tőlünk, hitünktől, érzéseinktől független.
- Szubjektív valóság, érzéseinktől, hitünktől függő.
- Létezik azonban egy harmadik valóság is, az interszubjektív, amelyek nagy létszámú emberek kommunikációjából alakul ki, és attól függ. Ez az interszubjektív valóság, háló, az idővel változik, eltűnik, majd újabb alakul ki.
- Ez a képesség csak az embernek van, minden más lény csak a valóvilágban létezik.

AZ ÉRTELEM

- Mindennek fordulópontja az írás, a számolás és a pénz feltalálása volt, 5000 évvel ezelőtt.
- Jelentősen megnövelték az emberi agy adatfeldolgozó kapacitását, vagyis kialakult az algoritmikus módszer alapja. Ezzel megjelentek a képzeletbeli entitások rögzítése, az írott szó szentsége. Az írás azonban felülírhatja a valóságot, lsd. Pl. a Szentírások.
- Az, hogy egy entitás valós, vagy fikció, a „tud-e szenvedni?” kérdésre adott válaszból derül ki. Ez nem jelenti, hogy a fikció önmagában rossz dolog lenne, sőt létfontosságú az emberi társadalom működésében. Viszont jól meg kell tudni különböztetni a tudománytól, a vallástól és a valóságtól.

A VALLÁS

- A vallást az emberek teremtették, társadalmi funkciója, hogy segítsen megérteni a világot, ember feletti legitimitást ad értékeknek, törvényeknek, normáknak. Azt állítja, hogy mi emberek alá vagyunk vetve egy morális törvényrendszernek, amelyeket nem mi találtunk ki és nem is tudunk rajta változtatni.
- Ez egy olyan alku, hogy ha engedelmesek vagyunk Isten törvényeinek, a Mennybe jutunk, ha nem, a Pokolra kerülünk.
- A mindenkori technológiai szint azonban meghatározza a vallásos vízió határait. Ha a vallás elveszti a kapcsolatát a technológiai valósággal, elveszti azt a képességét, hogy releváns válaszokat adjon. A kreativitás helyett követő, utóvéd harcot folytat.
- A babona része a természeti környezetnek és abban működik.
- A spiritualitás inkább egy utazás, titokzatos utakon kalauzolja az embert az ismeretlen cél felé.

A VALLÁSRÓL

- ✘ Az igazság és a fikció közötti törékeny egyensúly tartja fent a hálózatok erejét. Ha ez túlságosan eltorzul az gyengíti az együttműködést és erősít egy másik fikciót. A fiktív mítosz elhagyásával viszont elvész a tömegszervezési erő.
- ✘ Azt, hogy a hiedelmek esetleg vigaszt nyújtanak nem jelenti, nem növeli annak az igazságtartalmát.
- ✘ Ha két ellentétes nézet egyforma erővel fejezi ki nézetét, ez még nem jelenti, hogy az igazság a kettő között a félúton van.
- ✘ Bon mot: Az istenkáromlás olyan bűncselekmény, amelynek nincs sértettje.

A VALLÁS A NEMZET SZOLGÁLATÁBAN

- ✘ Technikai problémák: a vallás nem megoldja, legfeljebb jól interpretálja.
- ✘ Eljárásbeli problémák: a vallás ma már nem tud mit hozzátenni az eljárásbeli kérdésekhez.
- ✘ Identitásproblémák: az emberi hatalom a tömeges együttműködésen alapul, ez pedig a tömeges identitás kialakításától. Az identitás viszont fiktív történetekre épülnek. Az identitás egyesít „minket „ és megkülönböztet „ másoktól” .
- ✘ A kihívás, globális problémák és lokális identitások ütközések megoldása.

A FENNTARTHATÓSÁG FOGALMI RENDSZERÉNEK ELEMZÉSE

A fogalom fordítási problémái:

„Development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.”

A fenntartható fejlődés a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségétől.

A FENNTARTHATÓSÁG HÁROM PILLÉRE

A FENNTARTHATÓSÁG FOGALMI RENDSZERÉNEK ELEMZÉSE

- A generációk fogalma;
- A fenntarthatóság, fennmaradás, megőrzés, vs. Örökváltozás;
- Szükséglet vs. Igény;
- Fejlődés, növekedés vs. fejlesztés;
- Jogállamiság, társadalmi tervezés, információ szabadság;

A FENNTARTHATÓSÁG EMBERI JOGI KÉRDÉSEI

- A hatások és a következmények térben és időben egyenlőtlenül oszlanak meg, véletlenszerű jelenségek, pozitív és negatív hatások eltérő volta.
- Eltérő a társadalmi és egyéni tűrőképesség, sebezhetőség, helyreállítási képesség.
- Eltérő a társadalmi haladás iránya és ütemei.
- Hogyan biztosítható az élethez, testi épséghez, tulajdonhoz és az egészséges élethez való jog.
- A „kibocsájtó” és „elszenvedő” felelősségének megosztása.

A FENNTARTHATÓSÁG FOGALMI RENDSZERÉNEK ELEMZÉSE

- Sustainable development – Fenntartható fejlődés?

Fejlődésre az evolution szó lenne a helyesebb, mint az embertől független folyamat.

A development szóra itt a fejlesztést kellene értelmezni.

A needs szó a jelen igényeinek kielégítésére fordítják a szükségletek helyett.

A fenntarthatóság és a fenntartható fejlődés tematikai különbsége.

A FENNTARTHATÓSÁG FOGALMI RENDSZERÉNEK ELEMZÉSE

„...olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit...”

Ebből az a következtetés vonható le, hogy a fenntarthatóság nem képezhet semmilyen igény korlátozást.

A korlátozó értelmű fogalom: „...olyan fejlődés, amely anélkül elégíti ki a jelen szükségleteit, hogy veszélyeztetné az eljövendő generációk lehetőségeit arra, hogy ők is kielégíthessék a szükségleteiket.”

Intergenerációs szolidaritás, intra-generációs szolidaritás.

SZÜKSÉGLET

Maslow – Vezetéstudományi megközelítés, úgy motivál, hogy ki tudja elégíteni a következő szintet.

SZÜKSÉGLET, IGÉNY, VÁGY

- Az emberiség történetében évezredek át három kihívással harcolt: éhezés, járványok, háború.
- A XXI. Századra változások következtek be, ma a világon a túlevés már nagyobb probléma az éhínségnél.
- 2010-ben 1 mill. alultápláltsági, 3 mill. elhízási halál ok volt.
- 2015-ben 850 mill. alultáplált, 2,1 milliárd túlsúlyos ember él.

JÁRVÁNY

A XXI. Századra olyan következményekkel járó járványokra, mint amelyek a történelem során előfordultak, nem kell számolni. Nagyobb kockázata az emberi, politikai felelőtlenségnek, biológiai terrorizmusnak.

HÁBORÚ

- A béke ma már nem a háború ideiglenes hiánya. A XXI. Századra az erőszakos halál okozás 1 %-a az összes halálesetnek, míg a XIX. században 15 % volt.
- 2012-ben 620 e. erőszakos halál következett be, amelyből 120 e. háborús cselekménnyel, 500 e. bűncselekménnyel összefüggő. Mindezek mellett 800 e. öngyilkosság következett be, és 1,5 mill. cukorbetegség következtében.
- A változás egyik fő oka, hogy az anyagi alapú világgazdaság átalakult tudásalapúvá. Ma az un. Logikai bomba nagyobb kockázatot jelent, mint az atombomba.
- A terrorizmus módszere inkább a félelemkeltés, a túlzott reakció kiprovokálása. 2010-ben kevesebb, mint 8 e. ember halt meg terrorizmus következtében.
- Mivel a történelem nem tűri a vákuumot, új kihívások keletkeztek, és ez az emberiség és a bolygó megóvása.
- **Cél: a halhatatlanság, a boldogság, a megistenülés.**

A HALÁL MEGKÖZELÍTÉSE

- A halál kezelése beletörődéssel, tagadással, vagy ellen való küzdelemmel.
- A halál tulajdonképpen biotechnikai probléma, tehát kell lenni biotechnikai megoldásnak is.
- Továbbá, az egyik legnagyobb piac.

A BOLDOGSÁG

- A boldogság mint cél, a XXI. Századra lett reális.
- A boldogság két pillére: pszichológiai, biológiai.
- A pszichológiai elsősorban az igényektől, elvárásoktól függ, nem az objektív körülményektől. Az igények viszont egyre inkább eltorzulnak, túlzottá válnak, így a pszichológiai boldogság érzete sem növekszik.
- A biológiai kellemes érzetek a testünkben, a szenvedés, a fájdalom, a kellemetlen érzetek hiánya
- E kettő aránya határozza meg állapotunkat.
Sosem a külső eseményekre reagálunk, hanem a testünkben jelentkező érzetekre. Az érzet rövid ideig tart, nem stabil, sőt megfordulhat. Ennek oka az ön és fajfenntartás evolúciós törvénye
- Az érettünket biokémiai algoritmusok uralják. Közvetlenül a különböző elektromos jelzésekre reagálunk. Az emberi boldogság kondíció genetikailag személyenként más. Egy meghatározott intervallum között mozog, ez alá vagy fölé nem megy.
- Az ember biokémiai rendszere manipulálható, gyógyszer, drog, alkohol.

A FÖLD ISTENE

- A 21-ik sz.-ra az ember megszegi a természetes kiválasztódás szabályait és az intelligens tervezés szabályait alkalmazza.
- Biológiai tervezés: nincs ok azt hinni, hogy az ember véglegesen kialakult, nem történhetnek további változások, amelyeket a tudomány is elősegít.
- Bionikus végtagok ereje, távolból való irányítás.
- Kiborg tervezés: A szervetlen eszközöket összekapcsolja a szerves testtel. Ez kijavít problémákat, növeli a teljesítményeket, határtalan kapcsolatot képez. Agyunk tartalmát letölteni egy adathordozóra;
- Szervetlen lények: nem kapcsolódik szerves testtel, önállóan funkcionál, melynek következményei határtalanok.

TANÚLSÁG

- ✘ A vágy, a túlzott igény, a telhetetlen elégedetlenség hozta meg a rosszat a Földre;
- ✘ Még, ha mindenből is van elegendő, az is kevés állandóan, többnyire feleslegesen fogyasztani akarjuk azt, amire nincs is szükségünk, még ha tilos is.
- ✘ A vágy és a kíváncsiság (tudás) testvérek, hiszen a tiltott fa gyümölcse kedves a szemnek. (ez a mai reklám alapja is, mert nem generálja a vágyat, hanem felébreszti énünk extra racionális részét);
- ✘ Tehát az eredendő bűn nem szexuális természetű, hanem a túlfogyasztás, a kapzsiság ott áll történelmünk bölcsőjénél;
- ✘ Ezzel elindult a vágy (akarom) uralma és elkezdtünk olyanra is vágyani, amire igazán nincs is szükségünk.
- ✘ Newton ötödik törvénye : a mohóság és a mértéktelenség végül mindenkit csődbe kerget.

A NÖVEKEDÉS 1.

- A növekedéstől való függőség, GDP hajszolás (USA 1970);
- Azt sem tudjuk biztosan, hogy merre tartunk és ezt azzal kompenzáljuk, hogy állandóan gyorsítjuk a tempót;
- Ez többnyire a boldogság, nyugalom és a harmónia elvesztésével jár;
- A belső, szellemi fejlődés átcsúszott a gazdasági, technikai fejlődés oldalára;
- A tudás, mint a fejlődés motorja;
- A fejlődés, amely megmenti a világot a rossztól?;
- A fejlődés célja az elégedettségi, telítettségi állapot, viszont ma olyan erőforrásokkal rendelkezünk, hogy a telítettségi állapotnál is lehet több, így olyat is fogyasztunk, amire nincs is szükség;
- Dominánssá válik a birtoklási vágy;

NÖVEKEDÉS 2.

- A „statikus torta” jelentősége.
- Újkori szemlélet: a gazdasági növekedés nem csak lehetséges, hanem szükséges is. Indoklás:
 - Több termelés, több fogyasztás, nagyobb elégedettség.
 - A népesség növekedése szükségessé teszi.
 - A növekedés hiányában növekszik a szegénység és a gazdagság közötti szakadék.
- Megoldás: a statikus torta helyett növelni a torta nagyságát. A két erőforrás mellé – nyersanyag, energia – a harmadikat, a tudást is be kell vonni.
- Mindezek milyen választ adnak az ökológiai kockázatokra.
- „bárkaszindróma”

A NÖVEKEDÉS 3.

- Easterlin paradoxon: nincs, vagy elhanyagolható a korreláció a vagyon, a jövedelem és a boldogság, jólét érzés között;
- A boldogság két útja:
 - állandóan fokozzuk a fogyasztást, hogy szerezzünk egy kis adag boldogságot;
 - ráébredünk, hogy amink van azt élvezzük, az is elég lehet a boldogsághoz, mert a növekedésnek nincs mérhető célja, csak önmaga;
- Az állandó növekedés a hiányát okozza, amit sok energiával próbálunk pótolni, szimuláljuk a hiányt;
- Megoldási lehetőség: ésszerű fejlesztés, lassítás takarékosabb üzemmódra, tartalékok képzése adósság helyett.

A FENNTARTHATÓ FOGYASZTÁS

- A termékek és szolgáltatások nyersanyag és energia tartalmának csökkentése.
- A termékek élelciklusának hosszabbítása, hasznos élettartamának jobb kihasználása.
- Egységnyi termékre jutó környezetterhelés csökkentése.

NEMNÖVEKEDÉSI MOZGALMAK

- ✘ Serge Latouche;
- ✘ Növekedéstelenség;
- ✘ A nemnövekedés nem csökkenést vagy visszánövekedést jelent, hanem más minőséget.

A FOGYASZTÁSTÓL VALÓ FÜGGŐSÉG

- Az emberek szükségletei gyorsabban nőnek, mint amilyen gyorsan kielégíthetőek, a Föld pedig nem képes lépést tartani az emberi populáció és azok szükségleteinek növekedésével;
- Továbbá, a szükségletek egyenes arányban nőnek a már megszerzett javakkal, vagyis nem a teljes kielégülés a cél, hanem magának a váagnak az újratermelése;
- A vágyak, az igények végtelennek tűnnek, egy véges világban;
- A kereslet újabb keresletet generál, a kínálat pedig nem kielégíti a keresletet, hanem újabbakat gerjeszt;
- Tehát, csak hajszoljuk a kielégülést, a boldogságot, de így sosem érhetjük el a végső elégedettségi pontot.

A KERESLET ÉS A KÍNÁLAT OPTIMALIZÁLÁSA

Két út:

- Növelni úgy a kínálatot, amíg az ki nem elégíti a teljes keresletet (ezt csináljuk, és ez a zsákutca);
- Ésszerűen csökkentjük a keresletet, hogy egyensúlyba legyen az aktuális kínálat szintjével. Ez a nehezebb út, de vagy az igényeinket nyirbáljuk meg, vagy sosem leszünk boldogok. Az ősi természetünk ellen kell tennünk.
- A hasznosság közgazdasági definíciója szerint az egyénnek az az elégedettsége, öröme, amely egy termék, vagy szolgáltatás fogyasztásából ered. Van azonban kérdőjel.

MÉRTÉK

- Az ember legfőbb gyengesége a mértéktelenség, a túlzások. Csak a mértékletességet nem lehet túlzásba vinni, minden egyebet igen;
- Korunk jellemzője a bőség és az ezzel járó mértéktelenség miatti adósság;
- A világ fele éheznek, a másik része úgy eszik, hogy közben ne egyen. Mindenki azon aggódik tehát, hogy mit egyen.
- Belőni a közepet, ez a jó mértéke.

KÜLSŐ ÉS BELSŐ FENNTARTHATÓSÁG

Külső fenntarthatóság kritériuma: a gazdasági rendszer erőforrás feltétele nem haladhatja meg a környezeti rendszer erőforrás újratermelő képességét, továbbá a technológiai rendszer kibocsájtása nem haladhatja meg a környezeti rendszer felvevőképességét;

A fenntarthatóság belső feltétele: a működtetett rendszer érzékelje a környezeti peremfeltételeket, ennek figyelembevételével működjön, és alakítson ki a működési mód önszabályzó belső alrendszereit.

Gyenge fenntarthatóság: a tőkejavak – humán, mesterséges, természetes – értéke időben nem csökken.

Erős fenntarthatóság: a tőke elemek nem helyettesíthetőek, ami azt jelenti, hogy a természetben irreverzibilis változások ne következzenek be.

HERMANN DALY FENNTARTHATÓSÁGI KRITÉRIUMAI

1. Amit a környezetbe bocsájtunk, az nem haladhatja meg a környezet befogadó/feldolgozó képességét;
2. Amit a környezetből kitermelünk, az nem haladhatja meg a környezet újratermelő képességét,
3. A nem- megújuló erőforrások felhasználásának a mértéke nem haladhatja meg azt az ütemet, amilyen arányban helyettesíteni tudjuk őket megújuló erőforrásokra.

A harmadik kritérium vitatható mint feltétel, inkább a nem-fenntarthatóságból a fenntarthatóságba való átmenet feltételeként értelmezhető.

NATURAL STEP RENDSZER FELTÉTELE

KARL-HENRIK RÓBERT 1989.

1. A természetből nem termelhetünk ki növekvő mennyiségben anyagokat;
2. Nem üríthetünk bele növekvő mértékben a társadalom által előállított anyagokat;
3. Nem tehető ki folytonos fizikai rombolásnak;
4. Nem vehetjük el mások lehetőségét, hogy kielégítsék a szükségleteiket;

Új elem: az output és az input folyamatokon kívül is ronthatunk a természeti rendszereken, beemeli a társadalmi összetevőket, módszertanilag alkalmazza a visszabecslés (backcasting) eljárást.

VÁLASZ A DEFINICIÓS PROBLÉMÁKRA

A tudomány szerepének növelése.

A tudomány és a társadalom által kötött szerződés, miszerint az adófizetők pénzéből a társadalom a problémák megoldását várja.

A fenntarthatóság tudománya, tartalmi üzenete: a szegények számára, hogy mindenkinek legalább annyi jusson, amennyi az alapvető emberi szükségletek biztosításához kell.

A gazdagok számára pedig, hogy életmódjukat és fogyasztási szokásaikat szerényebben és takarékosabban alakítsák.

A JELEN ÉS A JÖVŐ

- A mai tudomány megcáfolja a jelenleg uralkodó világnézetet. A szabadság, a szabad akarat, a lélek, az én csak az emberi képzelet történetében létezik.
- Az ember saját vágyai alapján cselekszik, de ezt az érzést az agyban végbemenő biokémiai folyamatok hozzák létre, amelyek vagy determinisztikusak, vagy véletlenszerűek, de sohasem szabadok.
- Az agy bal és jobb féltekét egy vastag idegszál köti össze. Így az egyik félteke **a tapasztaló** én, míg a másik a **narráló** én. A tapasztaló én nem emlékszik és nem értékeli. A narráló én hívja elő az emlékeket, mesél, értékeli és tervez. De ez az értékelés a csúcspontok és a végpontok átlagából adódik. Nagyon fontos tehát, hogy nem összesít, hanem átlagol.
- Ezzel a szabad döntés eszméje megkérdőjelezi:
 - Az ember gazdasági és katonai hasznosságát,
 - Csak a kollektíva hasznosságát értékeli,
 - Csak néhány speciális képességű és lehetőségű embert tart értékesnek.

A JELEN ÉS A JÖVŐ

- Az organizmusok algoritmusok és az algoritmusoknak mindegy, hogy szénben vagy szilíciumban működnek.
- Ezt már a mai jog is elismeri, hiszen az interszjektív entitások is jogi személyek.
- Vonatkozik ez a művészetre is, hiszen a művészet matematikai mintázatokat felismerő szerves algoritmusok terméke.
- Felléphetnek bizonyos szociális és politikai előnyök, amelyek a szegények és gazdagok között biológiai szakadékot okozhatnak. A XXI. Századra a betegségek megelőzése, az egészség megőrzése az orvosi cél, amellyel kialakulhat egy szuper emberekből álló kis létszámú elit.
- A tőke célja a termelési költségek minden határon túli csökkentése, a munkavállaló ezzel szemben a munkaidő alapján jut jövedelemhez.
- Ezzel egy időben megjelenik egy új vetélytárs, az MI. Aki az MI-t birtokolja az uralja a világot. Így a csereértéken nyugvó rendszer összeomlik.

TECHOVALLÁSOK

- A jelen és a közeli jövő új vallása a technológiához kötődik.
- A technovallások csoportjai:
- Techno humanizmus, adatvallás, vagy dataizmus.

TECHNO HUMANIZMUS

Célja az ember, az emberi agy és szerveinek továbbfejlesztése. Ez egy ismeretlen, bonyolult és nem várt kockázatokat hozható próbálkozások sora. Ismeretlen tapasztalatok és tudatállapotok, amelyeket még nem értünk. Valószínűsíthető továbbá, hogy az emberi tudat fejlesztése is a politikai és piaci igényeket fogja tükrözni.

Dilemma, hogy a techno humanizmus tiszteli az emberi akaratot, „hallgass önmagadra” parancsolatot, de ha meg tudjuk változtatni a vágyakat, akaratokat, akkor nem tudjuk értelmezni az emberi akarat és értelem szabadságát.

Válasz a humanista kötődés elvágása.

A DATAIZMUS

- A dataizmus nem az Isteneket imádja, nem az embert tiszteli, hanem az információt. Azt hirdeti, hogy az univerzum adatfolyamatokból áll, és minden jelenség vagy entitás értékét az határozza meg, hogy mennyiben járul hozzá az adatok feldolgozásához. Rámutat, hogy a biokémia és az elektronikus algoritmusokra ugyanazok a matematikai törvényszerűségek vonatkoznak.
- Ezzel olyan átfogó elméletté válik, amely minden tudomány ágat egyesít.

A DATAIZMUS

- Az ember az adatot információvá, az információt tudássá, a tudást bölcsességgé alakította. Az adat a gazdaság legfontosabb nyersanyagává vált. Kitermelése és finomítása jelenti az igazi hatalmat.
- Ha azonban az adatok feldolgozhatatlan mennyiségben fordulnak elő, az ember nem képes azt feldolgozni, ezért azt elektronikus algoritmusokra bízta.
- A társadalmi formák is végső soron egymással versengő adatfeldolgozó rendszerek.
- A kapitalizmus pl. elosztó, a kommunizmus pedig központosító feldolgozó rendszer. Végső soron a demokrácia és a diktatúra is az információ begyűjtésének és elemző feldolgozásának versengő mechanizmusa.
- A demokratikus intézmények akkor voltak hatékonyak, amíg a politika gyorsabb volt a tudománynál. Ha a technológia lehaladja a politika haladását, a politika elveszti irányítását az események felett, a feltöltő új kér lehetőséget.

A DATAISTA TÖRTÉNELEM SZEMLÉLET

A történelem egy olyan rendszer folyamata, ahol alapvetően a hatékonyságot 4 módszer határozza meg:

- A feldolgozó egységek számának növelése.
- A feldolgozó egységek változatosságának növelése.
- A feldolgozó egységek közötti kapcsolatok számának növelése.
- Meglévő összeköttetések közötti mozgások szabadságának növelése.

FEJLŐDÉSI SZAKASZOK

A dataizmus szerint az ember mint adatfeldolgozó rendszer 4 fejlődési szakaszon ment át:

- Az emberré válás első szakaszán nőtt az emberi adatfeldolgozó egységek száma és változatossága, az összeköttetés rovására.
- A mezőgazdaság fejlődésével felgyorsult a demográfiai növekedés, meredeken növekedett az emberi adatfeldolgozó egységek száma, de az egységesítés még nem tudott kialakulni.
- 5 e évvel ezelőtt a pénz és az írás feltalálásával a tudományos forradalomig az ember csoportok összekapcsolódtak, a városok és országok közötti kapcsolatok – politikai, pénzügyi, kereskedelmi – erősödtek, de az egész világot egybefogó hálózat technikai feltételei még nem jöttek létre.
- 1500 körül kezdődött a kapcsolatok szálak sűrűsödése és az információk szabad áramlása. A demokrácia nem azért uralkodott, mert, hogy jó, hanem mert jobb volt az adatfeldolgozó rendszere.

A DATAIZMUS GYAKORLATI KÖVETKEZMÉNYEI

- Maximálja az adatfolyamot.
- Mindent csatlakoztat a rendszerhez.
- Biztosítja az információ szabadságát (nem tévesztendő össze a szólásszabadsággal, ami az ember joga).
- Minden jó az információ szabadságán múlik.
- Nem a tapasztalat az érték, hanem a szabadon áramló adatok.
- Ez nem trendiség vagy divat, hanem a túlélésről szól.
- Az ember értéke az adatfeldolgozó rendszerben ellátott funkciója alapján alakul ki, hiszen az ember nem képes megérteni az új mesteralgoritmusokat, azok önállóan fejlődnek, tanulnak, tökéletesítik magukat.

HATALMI ÁGAK

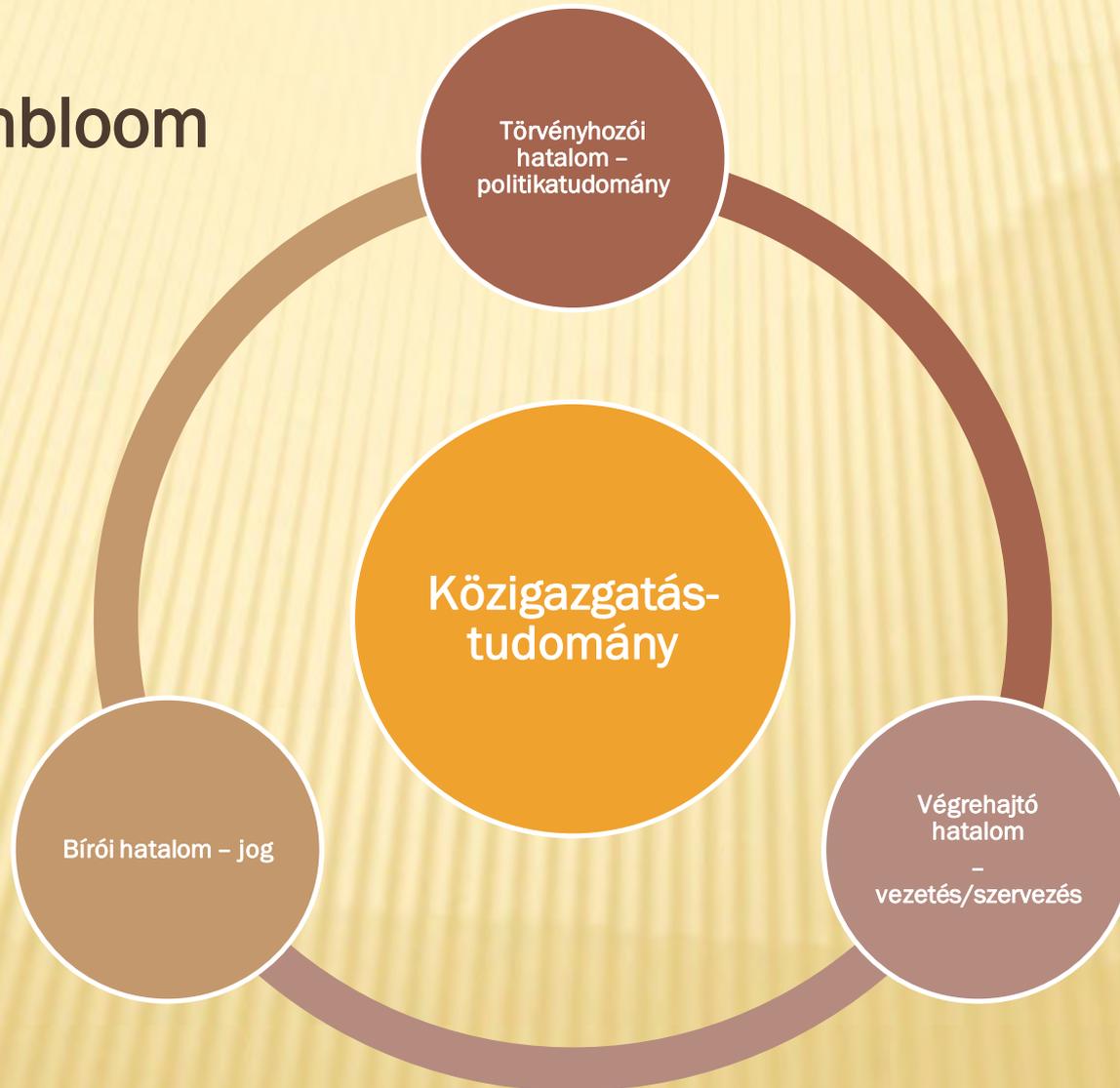
A hatalmi ágak szétválasztása a hatalommal való visszaélés intézményesített gátja. Szerepe, hogy az egyes önállóan gyakorolható, azonos szintű, más-más döntéshozói tisztségek körét, jogkörét és felhatalmazását elkülönítse egymástól, és biztosítsa az egymástól független kiválasztásukat és megbízatásukat. Általában egy demokratikus alkotmányos alapelv szabályozza, mely szerint a törvényhozásnak (parlament, helyi önkormányzat), a közigazgatásnak, és az igazságszolgáltatásnak (alkotmánybíróság, a bírói szervek és az ügyészség) hatáskör tekintetében, intézményi és személyi vonatkozásban is el kell válnia egymástól.

A KÖZIGAZGATÁS TUDOMÁNY FELADATA

A közigazgatás funkcióinak és feladatainak biztosítása a tudomány eszközeivel, módszerek kidolgozása, amellyel a rendszer fenntarthatóvá tehető.

CÉL-SZABÁLYOK-MÓDSZER

× Rosenbloom

A KÖZIGAZGATÁS FOGALMA

A közigazgatás sajátos állami (önkormányzati) tevékenység, amelyet egy erre felépített szervezetben, bürokratikus módszerekkel dolgozó, speciális felkészültségű szakember állomány lát el.

Feladat, szervezet és intézményi rendszer és ezt működtető személyek együttese.

A KÖZIGAZGATÁS FUNKCIÓI ÉS FELADATAI

Gazdaság szervező, gazdasági:

- közhatalmi, normatív;
- tulajdonosi;
- állami vagyonnal való gazdálkodás;
- közszolgáltatásokat végző szervezetek létrehozása.

Rendészeti, védelmi:

- közrend, közbiztonság;
- tűzvédelmi, polgári védelmi, katasztrófavédelmi.

A KÖZIGAZGATÁS FUNKCIÓI ÉS FELADATAI

Külső védelmi:

- honvédelmi igazgatási;
- honvédségi.

Nemzetközi:

- külpolitikai;
- külgazdasági.

Szociális és egészségügyi:

- intézmény irányítói;
- szakmai felügyelet;
- szociális szervek létrehozása, költségvetési támogatás, irányítás.

Kulturális:

- intézmény irányítói;
- szakmai felügyelet, koordináció,
- Fenntartói.

A KÖZIGAZGATÁS FUNKCIÓI ÉS FELADATAI

Feladatok:

- Hatósági jogalkalmazás;
- Jogalkotás;
- Szolgáltatás.

Közvetlen igazgatási tevékenység:

- Szervezet irányítás;
- Belső igazgatás, vezetés;
- Gazdálkodás, materiális tevékenység.

A FENNTARTHATÓ KÖZIGAZGATÁS

Fenntartható közigazgatás a fenntarthatóság és a fenntartható fejlődés szemléletében működtetett rendszer az egyének, közösségek és vállalkozások igényeinek szolgálatában, a közjó érdekében és keretei között.

FENNTARTHATÓ MINŐSÉGI KÖZIGAZGATÁS

- A minőség filozófiai szemlélete: valami a minőség által lesz az ami, és ha elveszti a minőségét, megszűnik az lenni, ami;
- A minőségi közigazgatás fenntarthatósági szemlélete: A közigazgatási intézmény hatékonysága, eredményessége, elégedettség;
- Minőségbiztosítási modellek és módszerek;

A KÖZIGAZGATÁS MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI ÉRTELMEZÉSE

- A minőség, mint kiválóság;
- A minőség, mint 0 hiba (hibamentesség?);
- A minőség, mint a célnak való megfelelés: az érdekeltek igényei, a cél megfelelése;
- A minőség, mint küszöbérték – normatív szabályozás: objektív, mérhető; statikus; küszöbérték, mint minimumszint.
- A minőség, értéknövelés;
- A minőség, mint megelégedettség;
- A minőség; mint fenntarthatóság, tűrőképesség, reziliencia.

MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI MODELLEK

- ISO – folyamatleírások;
- CAF (Common Assessment Framework);
- Teljes körű minőségirányítási modell, alapelve, hogy a szervezet teljesítményének kiválósága a működés öt területének megfelelő irányításától függ. Ezek: vezetés, stratégia alkotás és tervezés, munkatársak, partnerkapcsolatok és erőforrások, folyamatok;
- A kiválóságot az ügyfél, a munkatársak és a társadalmi hatások szempontjából értékelik;
- Elegáns közigazgatás: színvonalas, profi, felkészült, stílusos, szellemes.

A LÁTHATATLAN KÉZ ELMÉLETE

- A közjó konstrukciója az egyéni érdekek alapján történik;
- Azzal, hogy a társadalom minden tagja tőle telhetően igyekszik tevékenységét úgy folytatni, hogy annak eredménye, haszna a legnagyobb legyen, szükségszerűen azon is munkálkodik, hogy a társadalom jövedelme is a legnagyobb legyen, bár általában nem a közösségi érdekeket akarja előmozdítani és nem is tudja, hogy ezzel hogyan is hat rá. Ebben a láthatatlan kéz vezérli a cél felé, amelyet Ő nem is ismer és nem is keresett. A társadalom ezzel szemben nem hiányolja, hogy Ő ezt a célt ismeri, vagy sem.
- Így mindenki önös érdekből teszi a jót, amely összjátékának az a lényege, hogy ez a közjó valóságosan is jó.

A BOLDOGSÁG, A JÓ ÉS A ROSSZ

- A jó és a rossz emberi tudatunk terméke, paradoxon az egysége;
- Fenntarthatósági szempontból a mértéktartás a jó, a túlzás a megrontó, a rossz;
- Cél, a jó maximalizálása, az esetleges hasznosság ennek mellékterméke;
- Az emberi képesség a jó és a rossz közötti különbség felismerésében van, hisz ez az erkölcs alapja.

KÉRDÉS, MI A JÓ ÉS MI A ROSSZ

- Szabályok (erkölcsi normák) betartása;
- Hasznosság;
- Egyéni jó vs. társadalmi jó;
- Kimenő jó vs. bejövő jó;
- Szándékos vs. akaratlan;
- A jó, a büntetés elkerülése;

Társadalmi összefüggés, jó emberek – társadalmi önszabályozás. Rossz emberek – állami beavatkozás, szabályozás, korlátozás.

A KÖZJÓ FOGALMA

1. Az állam jogszerű és méltányos egyensúlyt teremt a számtalan érdek és igény között, e célból igényérvényesítést tesz lehetővé és védelmet nyújt;
2. Az állam kellő felelősséggel jár el az örökölt természeti és kulturális javak védelme, tovább örökítése érdekében.
3. Az állam egyetlen önérdeke, hogy az előző két közjó elem érvényesítésére minden körülmények között és hatékonyan képes legyen, azaz megteremti a hatékony joguralmat, ennek részeként az intézményi működést, az egyéni és közösségi jogok tiszteletben tartását és számon kérhetőségét.
4. A jó állam nem attól jó, hogy a közjó érdekében igényeket elégít ki, hanem attól, hogy a szükséglet kielégítés normatív rendszerét hogyan tudja megvalósítani.

TUDOMÁNYOS MEGKÖZELÍTÉS

A közigazgatás tudomány paradigmája – természettudomány vs. társadalomtudomány;

A közigazgatás tudomány, mint tudomány:

- Jelenség, amelyeket a tudományág tanulmányoz, amelyekről érvényes megállapításokat tesz;
- Módszer, amelyekkel a tudomány a jelenségeket tanulmányozza;
- Elmélet, vagyis a tudomány által tett érvényesnek tartott megállapítások rendszere,
- Modell, vagyis olyan dolgok entitások rendszere, amelynek elemeire vonatkozóan az illető tudomány érvényesnek tartott megállapításai, definíciói szerint automatikusan teljesülnek;
- Relevancia fogalom, amelynek alapján eldönthető, hogy a tudomány milyen jelenségeket tart vizsgálatra érdemesnek;
- Kompetencia fogalom, amelynek alapján eldönthető, hogy a tudomány milyen kérdésekben tartja magát illetékesnek állást foglalni;
- Értékismérv, amelynek alapján a tudomány önmagáról eldönti, hogy mit tart érdemesnek, milyen értékrendet fogad el.

TUDOMÁNYOS MODELL

Fenntartható közigazgatás – fenntartható funkcionálás (működésmód, létmód).

Fenntartható funkcionálás – alkalmas intézményekkel (struktúrával), alkalmas intézkedésekkel (jogi környezet), jól működő rendszer.

Jól működő rendszer – elfogadható (kívánatos) állapotú rendszer.

TUDOMÁNYOS MODELL

- Logikai módszertan – a logika, mint a helyes gondolkodás szabályai, amely az emberi gondolkodás formai elemeit vizsgálja;
- Tekintsük az államot egy kockázati rendszernek;
- Az állam működését vizsgáljuk meg indirekt módon (a nemkívánatosság szükséges és elégséges feltételeit egyértelmű állításokkal vizsgáljuk, „és” vagy „vagy” kijelentő mondatokkal). Ennek módszere az explikáció – a főállítást visszavezetjük hatáskörünkben lévő egyszerűbb eseményekre.
- A nemkívánatosság cáfolatával elérjük a kívánatos állapotot (a „nem” tagadás az eredeti mondat igazság értékét az ellenkezőjére változtatja).

A FENNTARTHATÓ KÖZIGAZGATÁS OPERACIONALIZÁLÁSA

Unios fenntarthatóság – EU dokumentumok;
2010. – Az intelligens, fenntartható és inklúzív
növekedés stratégiája, EU 2020.

Fő célkitűzései: a foglalkoztatás, oktatás, kutatás és
innováció, a társadalmi befogadás, a szegénység
enyhítése, az éghajlatváltozás elleni küzdelem, az
energiaellátás.

Hátráltató tényezők: globális verseny, előregedő
népesség, energia és nyersanyag igény.

AZ EU 2020 STRATÉGIA FENNTARTHATÓSÁGI PROBLEMATIKÁJA

- Az intelligens, a fenntartható, a befogadó, jelző értelmezhető;
- A jelzett szó, a növekedés, ebben a formában szembe megy a fenntarthatóság szemléletével, alapelképzeléseivel;
- A növekedés általános és különösen gazdasági kontextusban mennyiségi bővülést, a mennyiség pozitív változását jelenti, vagyis a növekedés meglévő elemekből és rendszerekből jelent nagyobb mennyiséget. Így a növekedés nyersanyag és energia méretváltozást jelent.
- Véges világban nem képzelhető el végtelen növekedés;
- Szerencsésebb lenne a fejlődés, fejlesztés fogalma;
- Ebben a formában az EU 2020 stratégia félreérthető, félrevezető, ami megkérdőjelezi a célorientált végrehajthatóságot.

7. KÖRNYEZETI AKCIÓPROGRAM 2013.

Aktuális uniós célok:

- Az Unió természeti tőkéjének védelme, megőrzése és növelése;
- Az Unió erőforrás-hatékony zöld és versenyképes, alacsony széndioxid kibocsátású gazdasággá történő átalakítása;
- Az Uniós polgárok megóvása a környezettel kapcsolatos terhelésektől, valamint az egészségüket és jóllétüket fenyegető kockázatokról;
- A környezetre vonatkozó Uniós szabályozás előnyeinek maximalizálása a végrehajtás javításával;
- Az Uniós környezetpolitika ismeret és tudományos alapjának bővítése;
- A környezet és éghajlat politikával összefüggő beruházások feltételeinek javítása és a környezeti externáliák kezelése;
- A környezetvédelem integrációjának és a szakpolitikák koherenciájának növelése;
- Az Uniós városok fenntarthatóságának javítása;
- A nemzetközi környezettel és éghajlattal kapcsolatos kihívások hatékonyabb Uniós kezelése.

MAGYARORSZÁG 1945 UTÁN

- Magyarország iparosodása és urbanizációja elmaradottabb az európai szintekhez képest;
- Trianon után szétesett a kialakult munkamegosztás, megugrott a környezetet terhelő nyersanyag és energia ipari ágazatok telepítése;
- Az 1949. évi XX. Számú törvény a természeti kincseket az állam tulajdonába helyezi, de ennek megőrzéséről, a környezet iránti felelősségről nem szól;
- Az 1964. évi IV. Törvény az első szocialista környezetvédelmi jellegű szabályozás;
- Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium területfejlesztési Főosztály Környezetvédelmi Osztály megalakulása;
- Az 1976. évi II. Törvény az emberi környezet védelméről. Mindezek felülről jövő kezdeményezések, hogy a környezetvédelem ne veszélyeztesse a felsőbbrendű tervezési célok elérését;
- 1972. évi I. számú Törvény az Alkotmánymódosításról – az élet, a testi épség és az egészség védelmét az egészségügyi és az orvosi ellátás megszervezésével és a környezet védelmével kívánja biztosítani.
- 2011. évi Alaptörvény részletesen foglalkozik a természet-környezetvédelmi kérdésekkel, az erőforrások fenntartható felhasználásáról.

MAGYARORSZÁG

18/2013 (III.28.) OGY Határozat és melléklete a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról;

A magyar nemzet hosszú távu sikeres fennmaradását célzó alapelvek és stratégiai célkitűzések;

Főbb megállapítások:

- Globális kihívások a nemzeti fenntarthatósági átmenet külső feltételei;
- A fenntartható fejlődés értelmezése;
- A nemzetközi és európai uniós programokból, szakpolitikai és jogi előírásokból fakadó feladatok;
- Nemzeti erőforrásaink helyzete;
- A fenntarthatóság felé való átmenet céljai és intézkedései;
- A fenntarthatóság intézményei;
- A fenntarthatóság mérése.

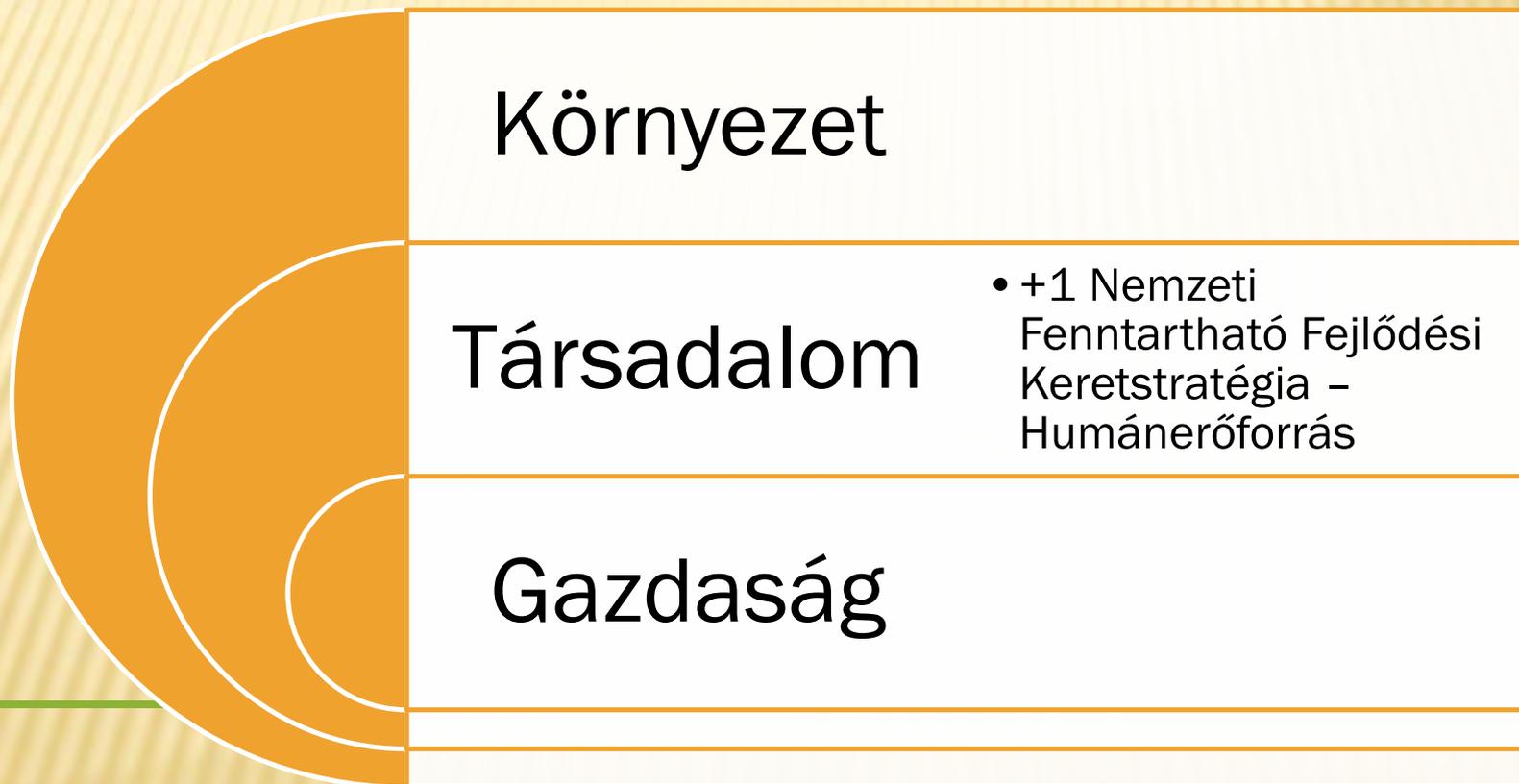
NFFK FOGALMI MEGHATÁROZÁSA

Fenntarthatóság – az egyéni jó élet és a közjó biztosításának feltételeit az adott időpontban saját jólétét megteremtő generáció nem éli fel, nem meríti ki erőforrásait, hanem megfelelő mennyiségben és minőségben a következő generációk számára is megőrzi, bővíti azokat.

Fenntartható fejlődés – az ember boldog és értelmes életvitelének előmozdítását és a közjó kiteljesítését célozza úgy, hogy az emberi tevékenységek a föld környezeti eltartó képessége szabta határokon belül maradnak és a gyarapítható, fejleszthető emberi, társadalmi és gazdasági erőforrások terén gondoskodunk ezek megfelelő mennyiségi és minőségi állapotának fenntartásáról, bővítéséről, illetve javításáról.

A FENNTARTHATÓSÁG 3+1 PILLÉRE (TRIPLE BOTTOM LINE)

Kiemeli, hogy nem kizárólag a társadalom fenntarthatósága a cél, hanem az egyes ember életkörülményeinek a fenntarthatósága is.

NEMZETI ERŐFORRÁSOK

Emberi erőforrások: cél a népességben stabil, egészséges, a kor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással rendelkező emberek alkotta, a kirekesztettséget fokozatosan csökkentő társadalom.

Társadalmi erőforrások: cél a fenntarthatóságot támogató kultúra kialakítása, fenntartható társadalom szempontjából pozitív értékek, erkölcsi normák és attitűdök erősítése.

NEMZETI ERŐFORRÁSOK

Természeti erőforrások: cél a környezeti eltartó képessége, mint a gazdálkodás korlátját kell érvényesíteni.

Gazdasági erőforrások: cél az önrendelkezés megfelelő szintjének fenntartása a gazdaságpolitikai döntésekben, a fizikai tőke szelektív gyarapítása, a közösségi tőke javak amortizációjának pótlása.

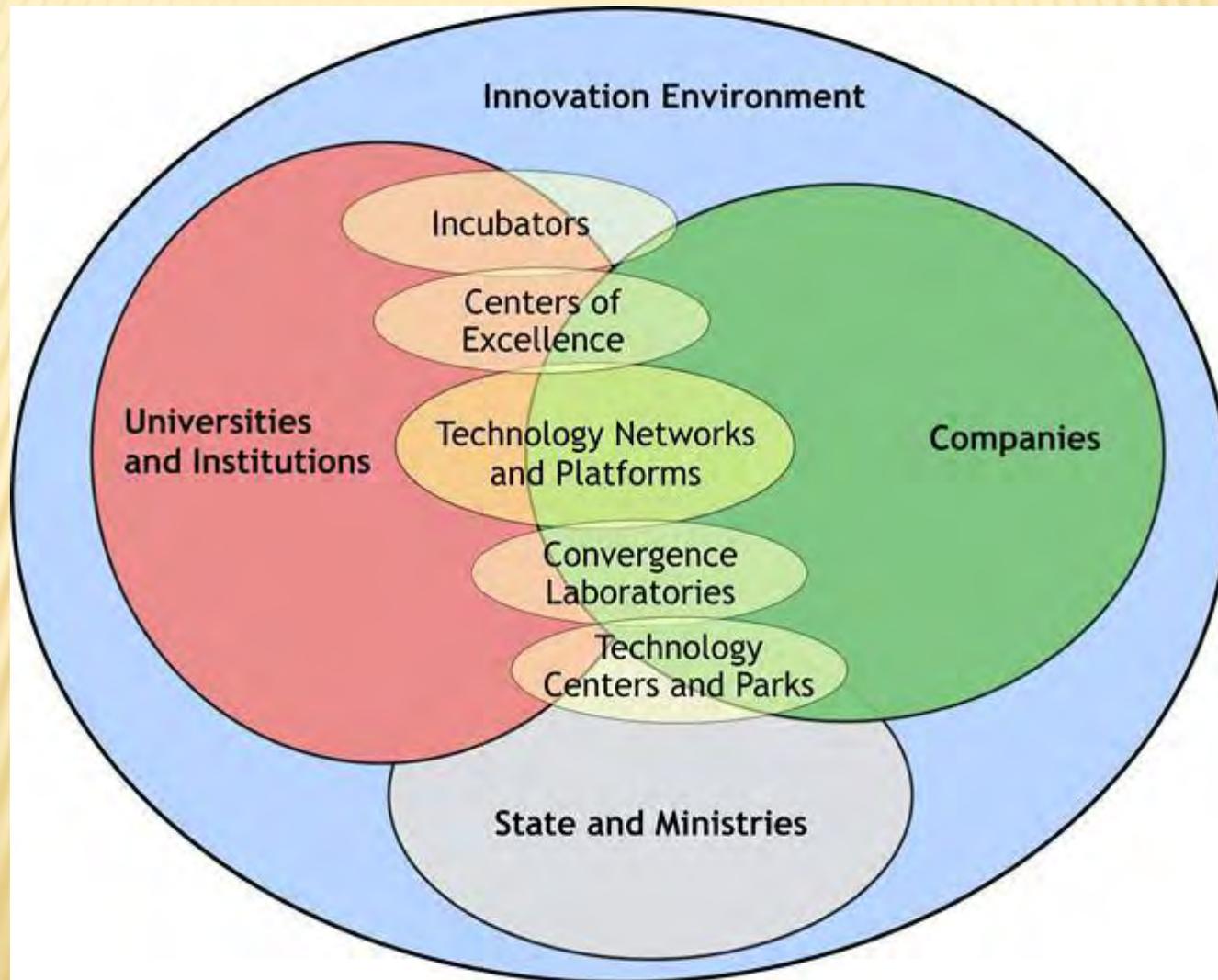
A FELSŐOKTATÁS SZEREPE A FENNTARTHATÓSÁGBAN

- 1990. Talloires nyilatkozat. Növelni kell a fenntartható fejlődés iránti tudatosságot, a környezeti műveltséget be kell építeni a képzésbe, ki kell alakítani a fenntarthatóság intézményi és szervezeti kultúráját;
- 1991. Halifax, felkészülés Rióra. A felsőoktatási intézményeknek vezető szerepe van a fenntartható világ kialakításában. Erősíteni kell a közösségi kapcsolatokat, új oktatási és kutatási programok kialakítását;
- 1992. Ágenda 21. (Rió) 36. fejezete. A környezeti tudatosság növelésének egyik leghatékonyabb eszköze az oktatás, az oktatási rendszereknek ezért a fenntarthatóság irányába kell fordulni.

A FELSŐOKTATÁS SZEREPE A FENNTARTHATÓSÁGBAN

- 1994. Genova, Copernicus Charta, 320 egyetem, 11 magyar. Lépések a fenntarthatóság felé, intézményi elkötelezettség, tudományos együttműködés, tudásmegosztás, hálózatosodás, együttműködés, oktatási programok, tudástranszfer;
- 2002. Johannesburg. A fenntartható fejlődést szolgáló oktatás évtizede 2005-2014.
- A fenntartható fejlődés törekvéseinek megjelenése az oktatásban;
- Az érdekelt felek közti kapcsolat erősítése;
- A tanulás és a tanítás minőségének növelése;
- Stratégiák kidolgozása a fenntarthatóság oktatásának és tanulásának ösztönzése érdekében.

TRIPLE HELIX

A FENNTARTHATÓSÁG HÁROM PILLÉRÉNEK HÁROM KIHÍVÁSA

A NUKLEÁRIS KIHÍVÁS

A biztonság katonapolitikai dimenziói:

- Ókori görögök, a béke kivételes, a háború normális állapot;
- Az élet törvénye a növekedés, ami terjeszkedéssel jár, ismétlődés;
- A civilizáció, mint történelmi képződmény, vezető hatalom szerepe;
- Kétpólusú világrendszer, a győzelem fogalmának megváltozása, hidegháború;
- Terrorizmus, atomterrorizmus;
- A világ már nem anyagi alapú, hanem tudás alapú.
- A logikai bomba nagyobb kockázat mint az atombomba.
- A 21-ik században a háború veszteséges üzlet, nem szabad lebecsülni az emberi ostobaságot.

AZ ÖKOLÓGIAI KIHÍVÁS

- ✘ A holocén, földtörténeti jelenkorban, az éghajlati viszonyok relatíve stabilnak mondhatók. Ettől való eltéréssel még nem találkozott az emberiség.
- ✘ A változás már beindult, de még nemzetközileg nem érte el a döntéshozók ingerküszöbét.
- ✘ A problémára csak globális válasz lehet eredményes.

A TECHNOLÓGIAI KIHÍVÁS

- ✘ Az info- és a biotechnológia összekapcsolódása beláthatatlan forgatókönyvek tömegét nyithatja meg.
- ✘ A biotechnológia és az MI kombinációja olyan fizikai és mentális tulajdonságokat eredményezhet amelyek kitörnek az emberi faj jelenlegi formái közül.
- ✘ Szűk MI, általános-erős MI, hibrid MI.
- ✘ Ez minden tekintetben meghaladja a nacionalista perspektívát, globális, sőt kozmikus, meta nézőpontot igényel.
- ✘ Az infó-technológia kettős hatása a közmenedzsmentre, a kormány hogyan viszonyul a tech fejlődéshez, a tech fejlődése hogyan befolyásolja a kormány és a társadalom viszonyát.
- ✘ Munka vs munkahely.

PLUSZ EGY KIHÍVÁS

- ✘ A fenti három probléma külön-külön is nagy kockázatot jelent az emberi civilizációra, de együttes kombinációi, hatásuk kölcsönösen erősítő és kiegészítő jellege miatt soha nem tapasztalt fenntarthatósági kihívást jelent.
- ✘ Mivel a problémakör globális, sőt metaglobális, és nem lehet deglobalizálni, a döntéshozó politikát kell globalizálni, nem lehet leragadni a nemzeti politikánál.

IRODALOMJEGYZÉK

- ✘ Hatályos jogszabályok;
- ✘ Dr. Bukovics István: Fenntartható közigazgatás elmélete, NKE Nemzeti Közszolgáltató és Tankönyv Kiadó, Budapest, 2014.
- ✘ Dr. Bukovics István: Katasztrófaigazgatás és tűzvédelem, Verlag Dashoffer Szakkiadó Kft. Budapest, 2012.
- ✘ Dr. Bukovics István: Katasztrófavédelmi igazgatás, Verlag Dashoffer Szakkiadó Kft. Budapest, 2008;
- ✘ Dr. Bukovics István: Felkészülés a klímaváltozásra: Környezet – kockázat – társadalom, katasztrófavédelem, Fire Press Kiadó, Budapest, 2008;
- ✘ Biztonság és hit, szerkesztő: Dr. Fáy Gyula, Wesley Jubileumi kötetek, Budapest, 2011.
- ✘ Dr. Csath Magdolna: Stratégiai változásmenedzsment, Aula Kiadó, Budapest, 2001.
- ✘ Dr. Csath Magdolna: Stratégiai tervezés és vezetés a XXI. Században, Nemzeti Tankönyv Kiadó, Budapest, 2004.
- ✘ Közszolgálat és fenntarthatóság, szerk.: Knoll Imre-Lakatos Péter: NKE Nemzeti Közszolgáltató és Tankönyv Kiadó, Budapest, 2014.
- ✘ Tomas Szedlacsek: A jó és a rossz közgazdaságtana, HVG Könyvek, Budapest, 2012.

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!